

Heemstedse verzetshelden

Willem de Tello

Illegale kranten

In een tijd van onzekerheid en angst zochten mensen naar betrouwbare informatie. De Duitse bezetter verspreidde echter veel nepnieuws om de bevolking zoveel mogelijk te misleiden en bedriegen. Maar, hoe zitten de zaken nu eigenlijk echt in elkaar? Hoe lang zal de bevrijding van de Duitse verschrikking nog op zich laten wachten?

In het diepste geheim werden kleine krantjes en blaadjes gedrukt, vaak niet meer dan gestencilde velletjes. Nieuws dat in het geheim werd opgevangen via Radio Oranje uit Londen. Een van de bekendste verzetskranten was Het Parool. Dankzij Willem de Tello kon deze krant in Zandvoort worden gedrukt.

De drukkerij werd echter ontdekt en opgerold. De Duitsers wisten Willem in zijn woning aan de Herenweg te vinden. Samen met 12 andere Paroolmedewerkers werd hij op 5 februari 1943 doodgeschoten op de hei bij Leusden. Op 19 december 1945 werden ze herbegraven op de Erebegraafplaats aan de Zeeweg in Overveen. Willem werd 42 jaar.

Meer info:

heemstede.nl/
verzetshelden

Heemstedse verzetshelden

Willem Denijs

Dwangarbeid aan de Atlantikwall

Meewerken met de bezetter of niet? De maatregelen stilletjes accepteren of in het geheim saboteren? Veel gemeenteambtenaren stonden voor deze moeilijke keuzes. Geef je gehoor aan de opdracht om een lijst op te stellen van 300 Heemstedse jonge mannen die gedwongen aan de Atlantikwall moeten meewerken? Deze kustverdedigingslinie moest een eventuele invasie afhouden.

Gemeenteambtenaar Willem Denijs, die woonde aan het Frederik van Eedenplein, weigerde deze lijst op te stellen. Hij werd ontslagen en moest onderduiken. Willem werd toch opgepakt en weggevoerd naar kamp Sachsenhausen. Daar stierf hij. Willem werd 34 jaar.

Meer info:

[heemstede.nl/
verzetshelden](https://heemstede.nl/verzetshelden)

Heemstedse verzetshelden

Ernst Moltzer

De Engelandvaarder die het niet haalde

Wat dreef jonge mannen om hun familie en vertrouwde omgeving achter zich te laten en naar Engeland over te steken? Een erg gevaarlijk en risicovol avontuur. Was het jeugdige overmoed, het verlangen om te vechten voor het vaderland of de dreiging om door de Duitsers opgepakt te worden?

Ernst Moltzer woonde in de Anton Mauvestraat. Hij was een Olympisch zeiler uit een rijke zakenfamilie. Ernst besloot met twee vrienden op een zeilboot vanaf het strand van Castricum naar Engeland te varen. In het donker. Ze kwamen echter nooit aan. Na 80 jaar vonden Texelse vissers een kaakbeen in hun netten. Na DNA-onderzoek bleek het om Ernst te gaan. Deze lichamelijke resten werden bijgezet op de erebegraafplaats in Loenen. Ernst werd slechts 31 jaar.

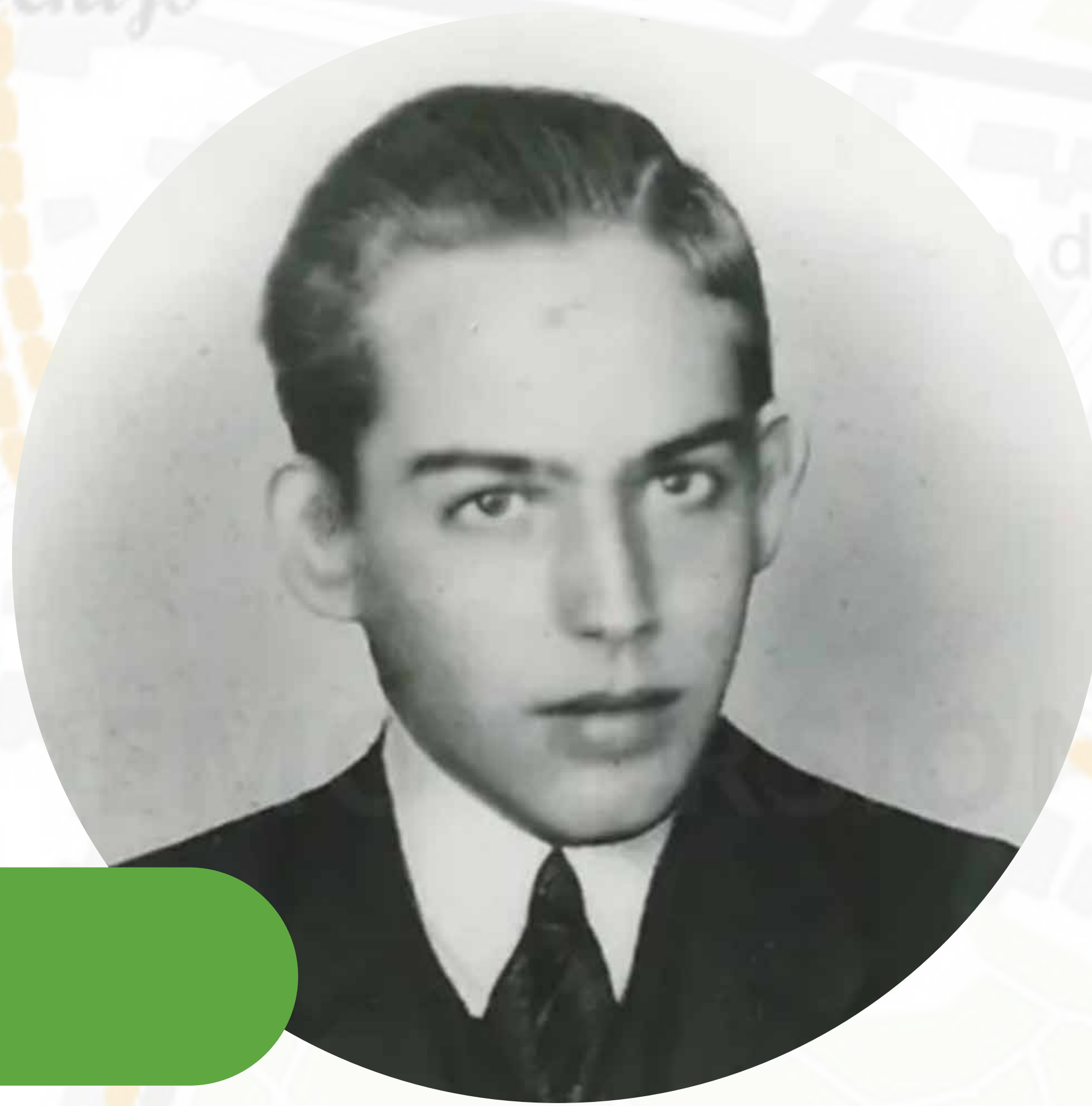
Meer info:

heemstede.nl/
verzetshelden

Heemstedse verzetshelden

Piet Lokman

Scholier doodgeschoten bij Sinterklaasrazzia

Sinterklaasavond 1944. Gezinnen zitten bij elkaar om pakjesavond te vieren. Alle reden voor de Duitse bezetter om een klopjacht te houden op jonge mannen om in Duitsland te werken. Ook Heemstede wordt afgesloten. In de vroege ochtend van 6 december vond iedereen een brief in de bus: mannen tussen de 17 en 40 jaar moesten voor hun huis klaarstaan om opgehaald te worden.

Ook scholier Piet Lokman uit de Frans Schubertlaan. Hij sloeg op de vlucht en wilde per boot naar de overkant van het Spaarne. Zijn plan mislukt. Hij werd beschoten. Omstanders brachten hem naar een huisarts in de buurt. Daar is overleed hij de volgende dag. Piet werd slechts 17 jaar.

In Kennemerland werden bij deze Sinterklaasrazzia 1.300 mannen opgepakt voor deportatie naar Duitsland. Minstens 80 keerden niet terug.

Meer info:

heemstede.nl/
verzetshelden

Heemstedse verzetshelden

Jan Klingen

De verzetsgroep ECH/3 van Broeder Jozef Klingen

Hoe houd je contact met de Nederlandse regering in Engeland? Jan Klingen, kloosternaam 'Broeder Jozef', wist daar wel raad op. Als hobby bouwde hij zelf radio's. Met een aantal andere zendamateurs richt hij een verzetsgroep op, genaamd ECH/3. Dat is een verwijzing naar een type radiobuis van Philips. De groep probeerde berichten van en naar de regering in Londen te sturen.

Jan verstopt zijn radioapparatuur in de boekenkast op zijn kamer in het Broederhuis aan de Herenweg. In 1941 werd hij verraden door de infiltrant Anton van der Waals. Hij werd vastgezet in het Huis van Bewaring in Scheveningen (Oranjehotel) en is in januari 1942 op de Waalsdorpervlakte gefusilleerd. Jan werd slechts 28 jaar.

Meer info:

heemstede.nl/
verzetshelden

Heemstedse verzetshelden

Gerrit Johan Kruidenink

Valse identiteitskaarten

Veel onderduikers en verzetsmensen hadden een valse naam. Als ze betrapt zouden worden onder hun echte naam, dan wachtte deportatie of terechtstelling. In het diepst geheim werden daarom identiteitskaarten vervalst. Velen waagden hun leven om valse identiteitskaarten te maken en te verstrekken. Zo konden ze joden en verzetsmensen van een valse identiteit voorzien en hun levens redden.

Een van de velen die hun leven waagden was Gerrit Johan Kruidenink. Hij werkte op het gemeentehuis als ambtenaar Burgerzaken. Thuis aan de Zandvaartkade vervalste hij persoonsbewijzen en heeft daar veel mensen mee geholpen. En dat terwijl de gemeente werd bestuurd door een NSB-burgemeester.

Veel mensen hebben hun leven aan Gerrit Johan te danken. Hij overleefde de oorlog en stierf in 1990 op 82-jarige leeftijd.

Meer info:

heemstede.nl/
verzetshelden

Heemstedse verzetshelden

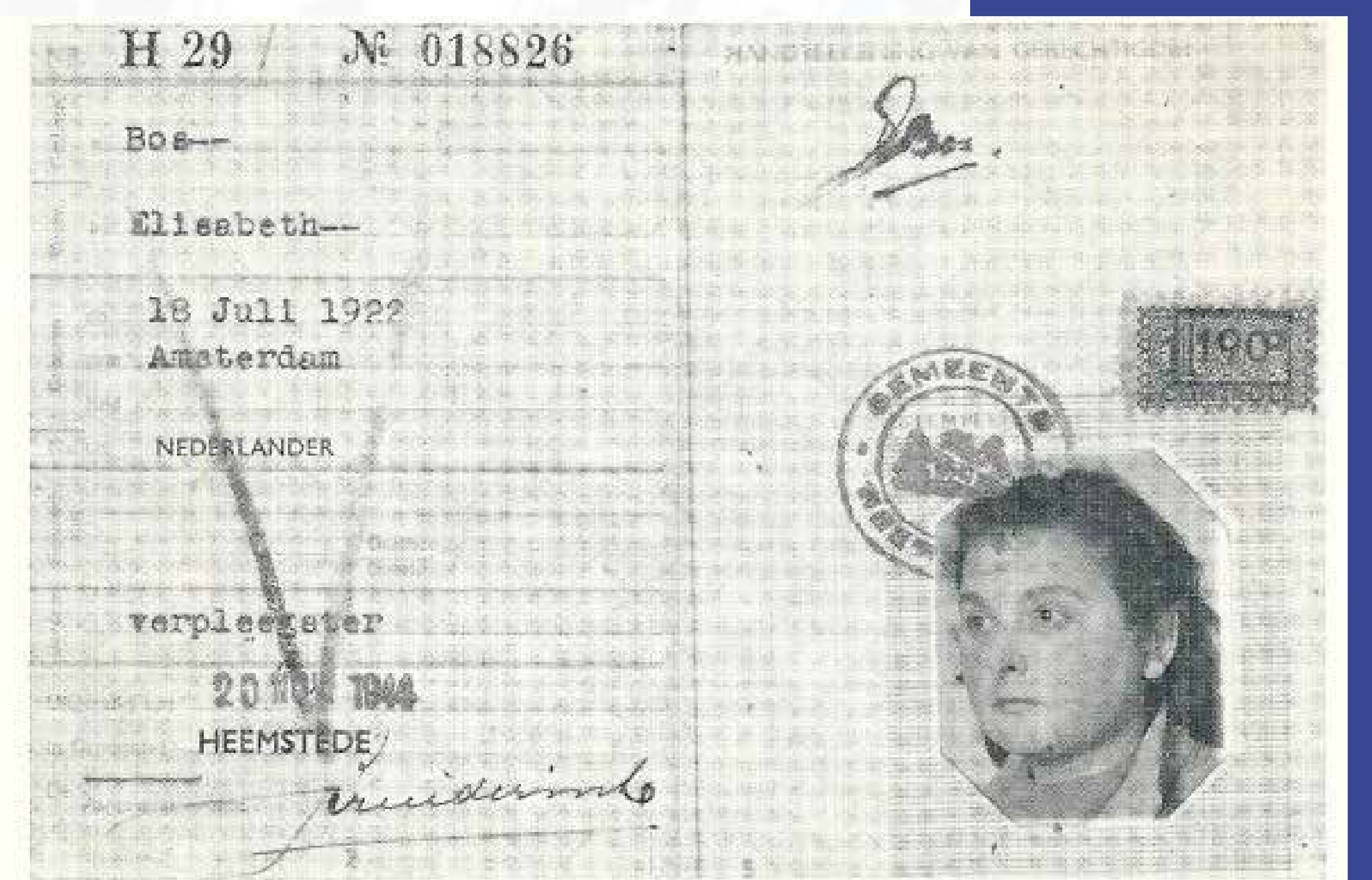

Shava Bornstein

Joodse verzetsstrijdster

Als Poolse en joodse vrouw was verpleegster Shava Bornstein een kwetsbaar doelwit voor de Duitsers. Toch waagde ze haar leven als koerier voor het verzet. Dit was alleen mogelijk onder een valse identiteit. Shava nam een nieuwe naam en nationaliteit aan en ging als Elisabeth Bos door het leven.

Toen een jaloerse collega haar valse ID-kaart verscheurde, maakte de Heemstedse gemeenteambtenaar Gerrit Johan Kruidenink (ook onderdeel van de verzetsheldenroute in Heemstede) een nieuwe voor haar.

Na de oorlog is Shava getrouwd met de Canadese militair Isaac Rose. Onder haar naam Leesha Rose publiceerde zij in 1978 haar levensverhaal met de titel 'De tulpen zijn rood'. In 2016 is Leesha in Jeruzalem overleden op 94-jarige leeftijd.

Meer info:

heemstede.nl/
verzetshelden

Heemstedse verzetshelden

Marinus Vaumont

Was hij die ochtend maar niet gaan kijken

Tijdens de oorlog verzette Marinus Vaumont uit de Bachlaan zich op verschillende manieren. Zo gaf hij financiële steun aan zeemannsvrouwen van wie de mannen onder geallieerde vlag voeren. Ook hielp hij onderduikers aan geld en bonkaarten.

Op 25 juli 1944 organiseerde Marinus een overval op het politiebureau in Heemstede om vijf jongemannen te bevrijden. Deze mannen waren opgepakt om voor de Duitsers te werken. Toen hij bij die overval ging kijken werd hij als medeplichtige aangehouden. Hij sloeg op de vlucht, maar werd op de hoek van de Havenstraat en de Jacob van Campenstraat neergeschoten.

Een monument in de gevel van Havenstraat 17 herinnert aan deze gebeurtenis. Marinus werd 48 jaar.

Meer info:

heemstede.nl/
verzetshelden

Heemstedse verzetshelden

Bernard Ledeboer

Verzet tegen NSB-bestuur

Hoe kun je verzet plegen als NSB'ers de macht overnemen? Het bestuur van epilepsiecentrum Meer en Bosch was bang dat de Duitsers hun patiënten wilden gebruiken voor experimentele behandelingen.

Onder leiding van directeur-geneesheer Bernard Ledeboer, die woonde aan de Zandvoorter Allee, stuurde de directie in het geheim briefjes aan de families van de patiënten. Hierin vroegen ze de families om de patiënten snel naar huis te halen, voordat de instelling in NSB-handen zou vallen. Het bestuur en het personeel namen ontslag, zodat het nieuwe NSB-bestuur met lege handen stond. Bernard leidde deze unieke vorm van verzet. Hij overleefde de oorlog en overleed in 1959.

Meer info:

heemstede.nl/
verzetshelden

Heemstedse verzetshelden

Wilhelmina de Bock en Nicolaas van Waas

Een echtpaar in verzet

Verpleegster Wilhelmina de Bock was getrouwd met belastingambtenaar Nicolaas van Waas. Beiden zaten ze in het verzet.

Bij Wilhelmina en Nicolaas thuis kon illegaal naar de radio worden geluisterd waarna het nieuws door de redactie van de Heemstedse verzetskrant 'De Patriot' werd uitgetypt, gestencild en verspreid. Nicolaas hielp hieraan mee, maar werd opgepakt en naar concentratiekamp Neuengamme afgevoerd. Hier stierf hij. Nicolaas werd 59 jaar.

De familie Van Waas had regelmatig joodse onderduikers in huis. Wilhelmina werd in 1943 op de Grote Markt in Haarlem opgepakt met een joods meisje en naar kamp Vught overgebracht. Zij verbleef daar zeven maanden. Een jaar later zat ze drie maanden in de gevangenis aan de Amstelveenseweg in Amsterdam.

Hierna is ze nog drie keer gearresteerd en naar de gevangenis gebracht. "Zo zware dame, ben je daar weer. Heemstede ziet je niet meer terug", zei haar bewaker. Toch overleefde Wilhelmina de oorlog. Ze bleef wonen in de Havenstraat waar ze stierf in 1975.

Meer info:

heemstede.nl/
verzetshelden